

Metodika výpočtu splátek v oddlužení (od 1. 7. 2022)

Relevantní právní úprava

Označení právního předpisu	Předmět relevantní právní úpravy
zákon č. 99/1963 Sb. , občanský soudní řád	stanoví výpočet splátky a částku, která nesmí být sražena
nařízení vlády č. 595/2006 Sb. (<i>nařízení o nezabavitelných částkách</i>)	stanoví způsob výpočtu základní částky, která nesmí být sražena
zákon č. 117/1995 Sb. , o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 17/2022 Sb.	stanoví výši normativních nákladů odkazem na nařízení č. 507/2021 Sb.
nařízení vlády č. 507/2021 Sb.	stanoví částku normativních nákladů na bydlení
zákon č. 110/2006 Sb. , o životním a existenčním minimu	stanoví výši částky životního minima jednotlivce (<i>tato částka se při výpočtu základní částky nepoužije</i>)
nařízení vlády č. 204/2022 Sb. o zvýšení částek životního minima a existenčního minima	zvyšuje částku životního minima jednotlivce (<i>tato částka se použije při výpočtu základní částky</i>)

1. Úvod

Splátka pro oddlužení se kalkuluje v rozsahu, v jakém mohou být při výkonu rozhodnutí nebo exekuci uspokojeny **přednostní pohledávky**.

Splátky pro oddlužení se **vypočítávají z čisté mzdy**. Do čisté mzdy se započítávají i čisté **odměny** za **vedlejší činnost**, kterou zaměstnanec vykonává u toho, u koho je v pracovním poměru. Do čisté mzdy se **nezapočítávají** částky poskytované na **náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem**, a to zejména při pracovních cestách.

Splátky pro oddlužení se v případě podnikajících fyzických osob od 1. 6. 2019 vypočítávají z **jedné dvanáctiny zjištěného zisku** dlužníka za poslední zdaňovací období (*resp. příslušného zlomku daného počtem měsíců, ve kterých dlužník vykonával podnikatelskou činnost*). Nelze-li určit tuto částku výše uvedeným postupem, určí se po vyjádření insolvenčního správce k očekávaným budoucím měsíčním příjmům dlužníka (*tj. z rozdílu dosavadních reálných příjmů a reálných výdajů*). Pokud ani tímto způsobem nelze určit výši splátky (*např. z důvodu, že dlužník začal podnikat až po zahájení oddlužení*), použije se částka odpovídající měsíční průměrné mzdě v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku (*tj. vyhlášená sdělením MPSV*). Meziroční nedoplatky nebo přeplatky takovýchto „zálohových“ měsíčních splátek řeší insolvenční soud průběžně po dobu trvání oddlužení.

2. Postup při výpočtu splátek při oddlužení

Od čisté mzdy odečteme tzv. základní částku. Celková základní částka se vypočítává součtem jednotlivých nezabavitelných částek (na dlužníka a vyživované osoby / manžela) a výsledek se zaokrouhlí na celé koruny nahoru.

Na osobu dlužníka vypočteme základní částku ve výši **tří čtvrtin** součtu částky **životního minima** a částky **normativních nákladů na bydlení** pro jednu osobu pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel (dále též „normativní náklady na bydlení pro jednu osobu“).

Životní minimum = 4 620 Kč

Normativní náklady na bydlení pro jednu osobu pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel = 7 935 Kč (výše se mění každý rok). **K určení výše částky 7 935 Kč vizte bod 4. této metodiky.**

$$\frac{3}{4} \times (4\,620 \text{ Kč} + 7\,935 \text{ Kč}) = 9\,416,25 \text{ Kč}$$

Na každou vyživovanou osobu a manžela vypočteme základní částku ve výši jedné třetiny nezabavitelné částky.

$$\frac{1}{3} \times 9\,416,25 \text{ Kč} = 3\,138,75 \text{ Kč}$$

Ze zbývající části čisté mzdy (tj. zbytku po odečtení základní částky) pak lze bez omezení srazit vše nad dvojnásobek součtu životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu (tj. aktuálně nad částku 25 110 Kč).

Zbývající částka se po odečtení základní částky (krok 2) a postižené části čisté mzdy nad hranicí, kdy se srážka provádí bez omezení (krok 3), zaokrouhlí dolů na částku dělitelnou třemi a rozdělí se na třetiny. Pro splátky při oddlužení (jako pro přednostní pohledávky v exekuci) lze srazit dvě třetiny.

3. Příklad výpočtu splátky v oddlužení

(krok 1) Vypočítáváme výši srážky dlužníka v oddlužení s jednou vyživovací povinností, který má čistý měsíční příjem ve výši **40 000 Kč**.

(krok 2) Nejprve z částky 40 000 Kč odečteme **základní částku na dlužníka** (tj. 9 416,25 Kč) a **třetinu této částky na vyživovanou osobu** (3 138,75 Kč), přičemž výslednou částku zaokrouhlíme na celé koruny nahoru. Základní částka tudíž činí:

$$9\,416,25 + 3\,138,75 = 12\,555 \text{ Kč (určeno dlužníku)}$$

(krok 3) Ze zbývající části mzdy ve výši 27 445 Kč (tj. 40 000 Kč – 12 555 Kč) se srazí **vše nad výši 25 110 Kč** (tj. nad dvojnásobek součtu životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu). Nad touto hranicí se tedy ve prospěch věřitelů srazí:

$$27\,445 - 25\,110 = 2\,335 \text{ Kč (určeno věřitelům)}$$

Nedosahe-li zbývající část mzdy ani výše **25 110 Kč**, nesráží se v tomto kroku nic.

(krok 4) Zbývající částka se zaokrouhlí dolů na částku dělitelnou třemi (tj. na 25 110 Kč) a rozdělí se na třetiny (třetina zde činí 8 370 Kč). **Jedna třetina připadá dlužníku, dvě třetiny věřitelům.** Následně tedy proběhne poslední, poměrné srážení:

2 x 8 370 = **16 740 Kč (určeno věřitelům),**

1 x 8 370 = **8 370 Kč (určeno dlužníku),**

zbývající část vzniklá zaokrouhlením **0 Kč (určeno dlužníku).**

Ve výsledku činí **měsíční srážka 19 075 Kč** a dlužníku je **ponecháno 20 925 Kč.**

4. Odůvodnění částky normativních nákladů na bydlení (tj. 7 935 Kč)

Podle § 1 odst. 1 nařízení č. 595/2006 Sb. (známo pod názvem „**nařízení o nezabavitelných částkách**“) platí, že „**Základní částka, která nesmí být podle § 278 občanského soudního řádu sražena povinnému z měsíční mzdy, je rovna úhrnu tří čtvrtin součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu podle zvláštního právního předpisu (dále jen "nezabavitelná částka") na osobu povinného, a jedné třetiny nezabavitelné částky na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné. Částka normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu se stanoví pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel.**“

Normativní náklady na bydlení v bytech užívaných na základě **nájemní smlouvy** jsou upraveny v § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, přičemž částky normativních nákladů na bydlení stanoví k 1. lednu **vláda nařízením** [vizte § 28 písm. c) zákona o státní sociální podpoře]. Pro rok 2022 byly částky normativních nákladů na bydlení stanoveny **nařízením vlády č. 507/2021 Sb.**, a v souladu s tímto se pro byty užívané na základě nájemní smlouvy jednou osobou v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel rovnají částce **6 815 Kč.**

Zákonem č. 17/2022 Sb., byl zákon o státní sociální podpoře novelizován tak, že za § 26 tohoto zákona byl **vložen nový § 26a**, kterým se stanovuje **úprava navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022.** Podle tohoto ustanovení se částka měsíčních normativních nákladů na bydlení pro období od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2022 stanovená nařízením vlády vydaným podle § 28 zákona o státní sociální podpoře pro rok 2022 **navyšuje pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši o částku 1 120 Kč (jde-li o bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy jednou osobou).** Jinými slovy částka měsíčních normativních nákladů na bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy jednou osobou v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel podle § 26 zákona o státní sociální podpoře a nařízení vlády č. 507/2021 Sb. (tj. částka 6 815 Kč) má být podle zákona č. 17/2022 Sb. **navýšena o 1 120 Kč.**

Ačkoli ustanovení § 26a odst. 1 zákona o státní sociální podpoře uvádí, že částky měsíčních normativních nákladů na bydlení se navyšují „**pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši**“, je předně potřeba přihlídnout k tomu, že § 26a zákona o státní sociální podpoře je zařazen do části třetí hlavy třetí tohoto zákona, která **upravuje příspěvek na bydlení.**

Částky normativních nákladů na bydlení byly historicky (každoročně) stanoveny nařízením vlády, jehož název zněl „**nařízení vlády, kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 20XX**“. Ostatně i návětí § 26 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře, výslovně uvádí, že „**Normativní náklady na bydlení činí pro bydlení v bytech užívaných na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy [...]**“, zatímco § 26a odst. 2 písm. a) tohoto zákona stanoví, že „**Částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 činí pro bydlení v bytech užívaných na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy [...]**“.

Stran výše uvedeného není proto určující, že zákon o státní sociální podpoře po novelizaci provedené zákonem č. 17/2022 Sb. v § 26a odst. 1 uvádí, že částky měsíčních normativních nákladů na bydlení se navyšují „**pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení**“. Tomu nasvědčuje i důvodová zpráva k zákonu č. 17/2022 Sb., podle níž se **k částce normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 připočte stanovená částka**, která vychází z průměrného zvýšení cen energií v roce 2022.

Navýšení podle zákona č. 17/2022 Sb. pak **nelze** považovat za **samostatnou** částku, ale **částku zvyšující původní částku normativních nákladů na bydlení**. To lze ostatně dovodit (*kromě výše uvedeného*) i z textace vět § 26 odst. 1 písm. a) a § 26a odst. 2 písm. a) zákona o státní sociální podpoře (*vizte výše*), neboť z jejich znění **nevyplyvá žádné omezení jejich účelu** (*tedy aby se částky navýšení normativních nákladů na bydlení vztahovaly pouze pro výpočet příspěvku na bydlení*). Tento závěr pak žádným způsobem **neovlivňuje** existence **poznámky pod čarou** obsažené v § 1 odst. 1 nařízení o nezabavitelných částkách odkazující pro účely výše normativních nákladů na bydlení na § 26 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře, když tuto je potřeba (*v souladu s čl. 47 odst. 1 Legislativních pravidel vlády*) označit pouze za **informativní a nezávazný odkaz**, který adresátům právních norem toliko **usnadňuje orientaci v právním řádu**.

Stanoví-li tudíž nařízení o nezabavitelných částkách, že nezabavitelná částka vychází z „**částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu podle zvláštního právního předpisu**“ je potřeba pro období **od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2022** pod normativními náklady na bydlení pro účely **výpočtu splátek v oddlužení** rozumět částku normativních nákladů na bydlení navýšenou podle zákona č. 17/2022 Sb., tj. **částku 7 935 Kč (6 815 Kč + 1 120 Kč)**.

Upozornění

Informace obsažené v této metodice vyjadřují **právní názor odboru insolvenčního a soudních znalců Ministerstva spravedlnosti**. Názory obsažené v této metodice **nejsou právně závazné**; **soudy, jiné orgány veřejné moci a ministr spravedlnosti** coby orgán rozhodující ve vybraných řízeních ve druhém stupni mohou zaujmout **jiný názor**. Ministerstvo spravedlnosti zdůrazňuje, že touto metodikou **není nijak dotčena dohlédací činnost insolvenčního soudu** v konkrétním insolvenčním řízení, když pouze soud má pravomoc **autoritativně rozhodovat** o právech a povinnostech osob v **konkrétním insolvenčním řízení**.